

Ampliació del catàleg de Flora Amençada de Catalunya

Cèsar Blanché

BioC-GReB, Laboratori de Botànica, Facultat de Farmàcia, Universitat de Barcelona, Av. Joan XXIII s/n, 08028 Barcelona. cesarblanche@ub.edu

Publicat *on-line*: 9 de juliol de 2015

Fa unes poques setmanes es va publicar al Diari Oficial de la Generalitat de Catalunya l'**ampliació del Catàleg de Flora amenaçada**. En aquesta E-Opinió se'n resumeix el contingut i se'n destaquen les novetats més rellevants. El nou catàleg refós inclou un total de **325 tàxons** de flora catalana catalogats (incloent-hi plantes vasculares, briòfits, líquens i fongs).

AMPLIACIÓ DEL CATÀLEG DE FLORA AMENAÇADA DE CATALUNYA*

Al **DOGC del 20.4.2015** es va publicar la [resolució AAM/732/2015](#) del Departament d'Agricultura, Ramaderia, Pesca, Alimentació i Medi Natural per la qual s'aprova la **modificació i ampliació del Catàleg de Flora Amençada de Catalunya**.

El Catàleg inicial vigent, que data de 2008 (D. 172/2008), veu així incrementat substancialment el nombre d'espècies de flora catalogades a Catalunya, per mitjà d'un instrument legal (Resolució del conseller) de tramitació més ràpida i àgil, teòricament, que una normativa de rang superior (per exemple, Decret), però que en aquesta ocasió s'ha endarrerit força (l'ampliació va ser sotmesa a informació pública l'abril de 2012 i aprovada per la Comissió Assessora de Conservació de Flora de Catalunya a finals de 2012, però no ha vist la llum fins al primer trimestre de 2015). Aquesta lentitud ha comportat que diversos tàxons endèmics de Catalunya descrits recentment (2014-2015), avaluats com a amenaçats i possiblement mereixedors d'integrar-se a la llista, com ara *Androsace halleri* subsp. *nuria* Schönsw. & Schneew., *Alyssum cacuminum* Španiel, Marhold & Lihová, o bé *Primula subpyrenaica* Aymerich, L.Sáez & López-Alvarado, no puguin gaudir de la protecció que implicaria formar part del catàleg.

La resolució AAM/732/2015 publicada és de **modificació i d'ampliació** del Catàleg i té aquesta doble finalitat. De manera resumida, el seu contingut inclou:

- 148 noves espècies i subespècies de flora catalogades (incloent-hi fongs, líquens i moltes)
- 5 tàxons descatalogats respecte al catàleg del D. 172/2008 anterior
- canvis de categoria respecte al catàleg del D. 172/2008 anterior
- actualització dels noms científics de les espècies i subespècies incloses anteriorment

DISPOSICIONS**DEPARTAMENT D'AGRICULTURA, RAMADERIA, PESCA, ALIMENTACIÓ I MEDI NATURAL**

RESOLUCIÓ AAM/732/2015, de 9 d'abril, per la qual s'aprova la catalogació, descatalogació i canvi de categoria d'espècies i subespècies del Catàleg de flora amenaçada de Catalunya.

Figura 1. Imatge de l'encapçalament de la resolució d'ampliació i modificació del Catàleg

Segons la nostra opinió, les novetats més destacables són:

- a) La publicació al DOGC inclou el text refós del Catàleg de 2008 i de l'ampliació de 2015, amb les novetats incloses (nous tàxons al catàleg, marcats amb *) i els canvis de categoria (d'espècies del Catàleg inicial, marcats amb **), en un llistat únic que constitueix el nou catàleg complet, cosa que facilitarà tenir un document unificat.
- b) Aquest nou catàleg refós publicat conté el llistat organitzat en dos annexos (**Annex I**, espècies i subespècies amb la categoria legal "en perill d'extinció" i **Annex II**, espècies i subespècies amb la categoria legal "vulnerable"), que totalitzen conjuntament, 325 tàxons.
- c) No obstant, el Decret 172/2008 de creació del Catàleg incloïa un Annex III --que recull les espècies provinents de l'antic llistat del PEIN que no havien estat transferides a cap altra llista-- que, en aquesta modificació de 2015, no es veu modificat de cap manera i, per tant, els 152 tàxons que hi consten no formen part pròpiament del Catàleg de flora amenaçada (puix que no tenen categoria de la Llei espanyola de Biodiversitat 42/2007 ni en deriven, sinó que provenen de legislació catalana) i, per tant, pròpiament, són "espècies de la flora estrictament protegides" de l'**Annex III del Decret de 2008** (que modifica l'annex 3 del Decret 328/1992, pel qual s'aprova el PEIN) però no són un **Annex III del Catàleg de Flora Amenaçada**.
- d) Les espècies i subespècies de flora legalment catalogades com a amenaçades a Catalunya després de l'ampliació són, doncs, 325, que és un volum realment important respecte al total de la flora, i elevat en comparació amb llistats d'abast territorial més extens (per exemple, l'Estat espanyol, incloent-hi Canàries, té 313 tàxons de flora inclosos al *Listado-LESPRE*, de les quals, 146 al *Catálogo*, RD. 139/2011; a Europa continental, 369 tàxons de flora són inclosos a la Directiva Hàbitats, RD. 1997/1995, de les quals 329 a l'Annex II i 60 a l'Annex IV). També és una xifra elevada, si la comparem amb els catàlegs de les altres comunitats autònomes (així, les Illes Balears tenen 24 tàxons en llistes equivalents, 12 "en perill d'extinció" i 12 de "vulnerables" i el País Valencià en té 85, 35 i 50, respectivament segons dades de l'ECCF). Si hi afegim les 152 vigents de l'Annex III del PEIN (protegides per llei catalana en alguns ENP), el total s'elevaria a 477 tàxons de flora.
- e) De les 325 espècies i subespècies catalogades, 109 (el 33,5%) ho són "en perill d'extinció", mentre que 216 (el 66,5% restant), ho són com a "vulnerables", percentatges que són 50-50 a les Illes Balears i 41-59 al País Valencià, respectivament.

f) Potser la novetat més rellevant del nou llistat és la incorporació, per primera vegada, de grups d'organismes tradicionalment no considerats als catàlegs de flora amenaçada o protegida: fongs, líquens i briòfits.

g) Si bé alguns briòfits (9 tàxons) ja feien part del llistat del PEIN i, per tant, tenen protecció genèrica als ENP d'on són relacionats (Decret 172/2008, Annex III) i, des de fa ben pocs anys, hi ha moltes i esfagnes a la llista espanyola (9 al *Listado* i 1 al *Catálogo*; Reial Decret 139/2011), per primera vegada hi ha catalogats, per legislació catalana, a tot el territori administrat per la Generalitat de Catalunya, **un total de 40 tàxons de briòfits**, 24 "en perill" i 16 "vulnerables". La proposta inicial del llistat aprovat prové d'un document elaborat per un equip d'experts de la ICHN a petició del DAAM.

Figura 2. *Mannia fragans*, un briòfit inclòs a l'ampliació del Catàleg (Foto: Xavier Oliver)

h) Però encara hem de considerar més innovadora la inclusió d'espècies de fongs i de líquens al catàleg de flora amenaçada. Primer, per la pròpia consideració d'aquests organismes dins del concepte "ampli" de flora (aprofitant, doncs, l'existència d'un marc legal i conceptual per a la flora que la diversitat fúngica –la funga- no té encara prou reconegut per si mateixa i d'acord amb les recomanacions de l'ECCF). Segon, per l'encara incipient experiència d'avaluació de graus d'amenaça en fongs i líquens i, més encara, de presència en textos normatius de protecció d'espècies. Els fongs i líquens inclosos al catàleg foren avaluats i proposats en primera instància com a resultat d'un encàrrec del DAAM a la ICHN per detectar les espècies prioritàries (recomanació que partia de les conclusions de les IJCCF celebrades a Blanes el 2008). L'ampliació del Catàleg de 2015 incorpora **un total de 20 tàxons de fongs** (1 "en perill" i 19 de "vulnerables") i **de 21 de líquens** (1 "en perill" i 20 de "vulnerables"), amb una prudència d'inclusió en la màxima categoria que sembla apropiada per la novetat.

i) Pel que fa a plantes vasculares, les noves incorporacions fan que constin al Catàleg ampliat, en total i a data d'avui, 23 pteridòfits (9 "en perill" i 14 de "vulnerables") i, el gruix d'espècies i subsespècies del catàleg, 221 espermatòfits (74 "en perill" i 147 de "vulnerables").

j) Finalment, el Catàleg català **no incorpora encara cap espècie d'algues**, que és un camp que cal desenvolupar en un futur per aplicar criteris d'avaluació d'amenaça propis, adaptats a les característiques del grup, tal com recomana l'ECCF. A escala estatal, hi ha 12 espècies d'algues que figuren al *Listado* del Reial Decret 139/2011 (cloròfits, rodòfits i heterocontòfits).

Figura 3. *Bunium bulbocastanum*, espècie inclosa a l'ampliació del Catàleg (Foto Julià Molero)

k) Una altra característica tècnica del Catàleg en la versió completa continguda a la resolució AAM/732/2015 que valorem molt positivament, ha estat l'adaptació de la nomenclatura i la taxonomia al coneixement actual sobre la sistemàtica dels diversos grups. Si aquests canvis nomenclaturals podien dur a alguna controvèrsia (i a convertir-se en argücia legal per a possibles recursos contra disposicions de conservació de flora o restriccions a activitats d'explotació de la biodiversitat o d'ús del territori derivades de l'aplicació del propi Catàleg), l'administració catalana ha tingut la precaució d'incloure els sinònims anteriorment emprats i els que figuren en d'altra normativa aplicable. No és freqüent veure sinonímies i taxonomies actualitzades als llistats normatius i cal reconèixer la incorporació de la millor informació científica disponible en cada moment. Un exemple d'això és la inclusió, en l'ampliació, de *Petrocoptis pardo* com a espècie del catàleg (Annex II), tot indicant com a sinònim *Petrocoptis montsicciana*, amb el qual figura al LESPRES (*Listado de especies de protección especial*, Reial Decret 139/2011) o a la Directiva Hàbitats; així es preserva la precisió taxonòmica i s'aporta, a la vegada, la seguretat jurídica que requereix la inclusió d'un tàxon a la resolució.

Es tracta, doncs, en la nostra opinió, d'un text que respon als coneixements derivats de la recerca botànica al nostre país, dels canvis en el territori i en l'estat de conservació de la flora, de les aportacions del Llibre Vermell i dels experts de la ICHN i de les modificacions legislatives de normes de rang estatal i europeu que són aplicables i que considerem, globalment, com a document tècnicament molt correcte i amb un contingut d'espècies prou ampli i ambiciós per esdevenir una eina important per a la conservació de la flora catalana que, amb aquesta resolució veu cobert un percentatge molt important de la seva flora amenaçada.

Una de les conseqüències immediates del text és que haurà de modificar les prioritzacions dels plans d'acció de la pròpia conselleria, dels ENP que allotgen les espècies, i de tota mena d'organismes, gestors, grups d'estudi, professionals, etc. que, en molts casos, es basen en l'atorgament de punts

als barems seguint criteris de protecció legal i que caldrà reajustar en funció de la nova catalogació, amb repercussions també en informes d'impacte i d'altres treballs de planificació i de diagnòstic. Però, sobretot, la inclusió de 148 noves espècies i subespècies de flora al catàleg comporta 148 noves obligacions i compromisos de conservació i, raonablement, amb tot el que implica, d'un increment substancial dels recursos que s'hi han de dedicar per atènyer els objectius expressats al preàmbul, com ara dotar els tàxons "d'un règim específic de protecció que n'asseguri la conservació i recuperació" o les derivades de les prohibicions establertes a l'article 2 del Decret 172/2008.

És en aquest punt on es percep el risc que té el Catàleg. En paraules textuais del document de l'[Estratègia Catalana de Conservació de Flora](#) (ECCF 2014: 59), *es considera que la normativa vigent en la matèria en l'actualitat és àmpliament suficient i que la debilitat es troba en l'execució de les previsions que la legislació estableix (lentitud en l'aprovació de mesures, insuficiència dels pressupostos que s'hi destinen, etc.), més que no pas en la pròpia norma. Un exemple d'això és la programació de plans de recuperació. Si l'aplicació del decret D.172/2008 de 26 d'agost, segueix els terminis de la Llei 42/2007, de 13 de desembre, (almenys l'expressió "d'acord amb la legislació vigent" es pot entendre així), l'agost de 2011 calia haver fet ("elaborat i aprovat") els plans de recuperació de totes les espècies de l'Annex I (58) i l'agost del 2013, caldria haver finalitzat tota la resta (125 més) de plans de conservació, objectiu de difícil compliment ja que encara no se n'ha aprovat cap.* El volum de la tasca pendent, a partir d'ara, encara ha augmentat i es troba a la xifra de 325 reptes de conservació per a tots els tàxons catalogats. Si bé s'han iniciat mesures parcials de conservació de flora a Catalunya (programes de formació, alguns plans de seguiment, mesures des d'ENP, accions *ex situ*, etc.), el llistó que dibuixa el nou Catàleg resultant de l'ampliació té una magnitud molt superior i mereix una execució d'un gruix considerable. Però si el repte és gran, és perquè el nou catàleg ho és. És a dir: tenim una bona eina, ara és el moment de fer-la servir, i bé.

Més informació

- [Resolució AAM/732/2015 del Departament d'Agricultura, Ramaderia, Pesca, Alimentació i Medi Natural](#)

Editat per: Alba Pau

Citació recomanada: Blanché, C. 2015. *E-Opinió núm. 34: Ampliació del catàleg de Flora Amenaçada de Catalunya*. Portal de Biologia de la Conservació de plantes. Laboratori de Botànica, Facultat de Farmàcia, Universitat de Barcelona. URI: <http://hdl.handle.net/2445/122547>

Aquesta obra està subjecta a una llicència de [Reconeixement-NoComercial-SenseObraDerivada 3.0 Espanya de Creative Commons](#)

